

Les 1: Welkom in de Ruimte

Thema: De Ruimte – Openingsles

Doel (in kindtaal): *Ik leer wat de ruimte is en wat je daar allemaal kunt vinden, zoals sterren, planeten en raketten.*

De les start met het activeren van de voorkennis. De leerkracht speelt een raadspelletje: “Het is er donker, ik zie sterren, planeten, een maan... en ik zweef... Waar ben ik?” De kinderen mogen raden dat het om de ruimte gaat. Daarna vraagt de leerkracht door: “Wie heeft weleens een raket gezien?”, “Wat weet je al over de ruimte?”, “Wat denk je dat je daar allemaal kunt vinden?” Tot slot benoemt de leerkracht het doel van de les: “Vandaag gaan we ontdekken wat er allemaal in de ruimte is. Dat is belangrijk, want we gaan de komende weken nog veel meer leren over sterren, astronauten en reizen in een raket!”

De leerkracht laat vervolgens een grote praatplaat over de ruimte zien en bespreekt die stap voor stap. Er wordt aandacht besteed aan hemellichamen (zon, maan, sterren, planeten), voertuigen (raket, satelliet, maanwagen), personen (astronaut), en verschijnselen (gewichtloosheid, donker, zweven). De kinderen worden actief betrokken: ze vertellen wat ze zien en reageren op vragen zoals: “Wat doet deze raket?”, “Waar denk je dat deze planeet is?”, “Wie woont daar?” De leerkracht gebruikt herhaling: “Ik zeg – jullie zeggen.” Bijvoorbeeld: “Dit is een raket.” Kinderen: “Raket!”

Bij de begeleide inoefening luisteren de kinderen naar verschillende ruimtegeluiden via het digibord: een raketlancering, een astronaut die praat via radio, en mysterieuze ruimtegeluiden. Steeds wordt gevraagd: “Welk geluid hoor je?”, “Wat gebeurt hier?”, “Waar hoort dit bij op de praatplaat?” Kinderen wijzen het juiste object aan op de plaat of houden een kaartje omhoog.

Daarna gaan de kinderen zelf aan de slag in drie verschillende hoeken. In de eerste hoek bouwen ze een raket of ruimtestation met blokken, aluminiumfolie of karton. Vragen ter verdieping zijn: “Waar zit de deur van de raket?” en “Waar slaapt de astronaut?” In de tweede hoek tekenen de kinderen hun eigen planeet, raket of ruimtewezen. Ze mogen stickers of pictogrammen gebruiken. In de derde hoek doen ze een bewegende activiteit: een ruimtewandeling. Door het lokaal of schoolplein liggen ruimtevoorwerpen of kaartjes verspreid. Kinderen zoeken met een kaartje naar het juiste object of beeld.

De les sluit af in de kring met het spelletje “Astronaut zoekt...” De leerkracht of een kind zegt bijvoorbeeld: “Ik zoek iets dat vliegt / is heel heet / woont in een raket / draait om de zon...” Kinderen reageren met kaartjes of voorbeelden. Tot slot wordt gevraagd: “Wat weet je nu over de ruimte wat je eerst nog niet wist?”

Materialen

Praatplaat ruimte, geluidsfragmenten (raket, astronaut, ruimtegeluid), blokken en creatief materiaal (aluminium, karton, stickers), ruimtekaartjes of voorwerpen voor de wandeling.

Differentiatie

Sterke kleuters mogen uitleggen waarom iets wel of niet in de ruimte voorkomt. Taalzwakke kleuters krijgen ondersteuning met pictogrammen, herhaling en gebaren.

Les 2: Zweven in de Ruimte

Thema: De Ruimte – Bewegend leren

Doel (in kindtaal): *Ik beweeg zoals in de ruimte en leer hoe astronauten leven, zweven en werken zonder zwaartekracht.*

De les start in de kring met een kort gesprekje. De leerkracht vraagt: “Hoe bewegen mensen op aarde?” (bijv. lopen, rennen, springen). Daarna: “Hoe denk je dat mensen bewegen in de ruimte?” Kinderen mogen antwoorden: “Zweven!”, “Langzaam!”, “Alles gaat langzaam door de lucht.” De leerkracht laat eventueel een filmpje of animatie zien van zwevende astronauten.

Vervolgens wordt het doel benoemd: “Vandaag gaan we zelf bewegen als in de ruimte. We gaan zweven, werken als astronauten en ontdekken hoe lastig het is om zonder zwaartekracht te bewegen.”

Daarna doen de kinderen samen een warming-up op rustige muziek. Ze bewegen hun armen en benen langzaam alsof ze in de ruimte zweven. De leerkracht zegt: “Je bent nu gewichtloos. Doe alsof je drijft door de lucht.” De kinderen bootsen verschillende bewegingen na: zweven, iets pakken dat door de lucht vliegt, langzaam een deur openen, naar een knop reiken.

Daarna volgt een beweegparcours. De kinderen krijgen opdrachten op kaartjes zoals:

- Zweef naar het raamstation.
- Druk op de knop van de raket.
- Pak een planeet en breng hem naar de ruimtekist.
- Loop over de ‘maanstenen’ (kussens of matten) zonder te vallen.

Bij elk onderdeel bewegen ze traag en gecontroleerd, alsof ze écht in de ruimte zijn.

In een tweede ronde kunnen ze met een partner een ‘ruimtekus’ doen, zoals:

- Een zwevende schroef vangen (gegooid voorwerp zacht opvangen)
- Een ruimtevriend helpen rechtop te blijven (evenwichtspel)

De les sluit af in de kring. De leerkracht vraagt: “Wat vond je moeilijk aan bewegen in de ruimte?” en “Wat was leuk om te doen?” Eventueel volgt een korte ontspanningsoefening: kinderen liggen plat en ‘zweven terug naar de aarde’.

Materialen

Bewegingskaarten, zachte matten/kussens, ruimtevoorwerpen (ballen, blokjes, plastic knoppen), rustige achtergrondmuziek.

Differentiatie

Sterke kinderen bedenken eigen ‘ruimte-opdrachten’. Taalzwakke kinderen krijgen pictogrammen of bewegen mee met de leerkracht.

Les 3: Lezen en luisteren in de ruimte

Thema: De Ruimte – Lezen en luisteren

Doel (in kindtaal):

Ik luister goed naar een verhaal over de ruimte en ik lees mee met woorden of zinnen die ik al ken.

De les start in de kring. De leerkracht laat een leesplaat of afbeelding zien met ruimtefiguren (bijv. raket, maan, astronaut, ster). Samen bespreken ze: “Wat zie je?”, “Wie is dit?”, “Waar speelt het zich af?” Dan zegt de leerkracht: “Vandaag gaan we luisteren naar een verhaal over de ruimte. Probeer goed te letten op wie er zijn, wat ze doen, en wat er allemaal gebeurt.”

De leerkracht leest een korte, eenvoudige leestekst voor op M3-niveau. Bijvoorbeeld: een astronaut die op de maan loopt of een raket die omhoog vliegt. Tijdens het lezen toont de leerkracht bijpassende afbeeldingen of woorden op kaartjes (zoals “maan”, “raket”, “zon”). Bij elk belangrijk woord mogen de kinderen dat woord herhalen of het bijpassende kaartje aanwijzen. Soms stelt de leerkracht vragen tussendoor: “Wat denk je dat er nu gebeurt?”, “Wie spreekt er hier?”, “Waar is hij nu?”

Daarna volgt een korte verwerking. De kinderen mogen op hun plek het verhaal naspelen of uitbeelden, bijvoorbeeld: langzaam lopen als op de maan, de helm opzetten, zwaaien naar de aarde. Daarna leest de leerkracht het verhaaltje nog één keer voor. Nu proberen de kinderen de laatste woorden van elke zin af te maken of mee te lezen met makkelijke woorden die ze al kennen.

In kleine groepjes kunnen de kinderen daarna aan de slag met flitskaartjes of woordplaatjes. Ze oefenen met woorden als “raket”, “maan”, “zon”, “ster”, “aarde”, “astronaut”. Ze mogen bij elk kaartje een beweging doen (bijvoorbeeld zwaaien bij “astronaut”, springen bij “raket”, draaien bij “aarde”).

De les sluit af met de vraag: “Wat vond jij het leukste woord van het verhaal?” of “Wie wil een stukje van het verhaal nadoen?” Eventueel wordt het verhaal samen op eenvoudige wijze opnieuw verteld met hulp van pictogrammen of een vertelplaat.

Materialen

Leestekst M3-niveau, woordkaartjes of flitskaarten, vertelplaat of leesplaat, eenvoudige verwerkingsopdracht (naspelen, aanwijzen, herhalen).

Differentiatie

Sterke lezers mogen zinnen mee lezen of zelf kaartjes koppelen. Taalzwakke kinderen krijgen visuele ondersteuning en veel herhaling.

Les 4: Woorden uit de Ruimte

Thema: De Ruimte – Taal & woordenschat

Doel (in kindtaal): *Ik leer nieuwe woorden die bij de ruimte horen, zoals raket, maan, planeet en astronaut.*

De les start in de kring. De leerkracht toont een aantal voorwerpen of afbeeldingen (bijvoorbeeld: raket, maan, planeet, ruimtepak, sterren). Eén voor één worden ze benoemd. De leerkracht zegt: “Vandaag gaan we woorden leren die met de ruimte te maken hebben. Die woorden komen straks ook terug in verhalen, spelletjes en werkjes.”

De woorden worden op een actieve manier aangeleerd. De leerkracht gebruikt:

- het voorwerp of een duidelijke afbeelding
- een korte uitleg in kindtaal (“Een astronaut is iemand die naar de ruimte vliegt.”)
- een gebaar of beweging (bijvoorbeeld zwaaien bij astronaut, ronddraaien bij planeet)
- herhaling via “Ik zeg – jullie zeggen”

Daarna volgt een spelletje “Welk woord hoort erbij?” De leerkracht omschrijft een woord, de kinderen raden en wijzen of houden het juiste kaartje omhoog. Bijvoorbeeld:

- “Ik ben rond. Ik draai om de zon. Wat ben ik?” (planeet)
- “Ik vlieg omhoog met veel lawaai.” (raket)

Na het spel mogen de kinderen in tweetallen werken met flitskaartjes. Ze oefenen woorden zoals maan, ster, zon, raket, astronaut, ruimte, helm, planeet. Daarbij zeggen ze om de beurt het woord en doen de beweging die erbij hoort.

In de hoeken werken kinderen zelfstandig verder aan de woordenschat.

Taalhoek: Memory met woord-kaartjes en plaatjes.

Knutselhoek: Maak een woordposter (plak het woord bij het juiste plaatje).

Speelhoek: Speel “Ruimtewinkel” – met kaartjes van voorwerpen, de kinderen kopen iets door het juiste woord te zeggen.

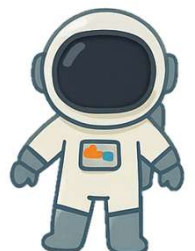
De les sluit af met een kort herhalingsmoment. De leerkracht legt drie kaartjes neer en zegt: “Wat hoort niet bij de ruimte?” of “Welk woord hoort bij de maan?” Kinderen leggen het juiste kaartje of geven het goede antwoord. Tot slot vraagt de leerkracht: “Welk woord kende jij nog niet en heb je vandaag geleerd?”

Materialen

Woordkaartjes (beeld + woord), echte of getekende voorwerpen, flitskaarten, knutselmateriaal voor poster, pictogrammen voor differentiatie.

Differentiatie

Sterke kleuters mogen zinnen maken met de nieuwe woorden, taalzwakke kinderen krijgen herhaling met gebaren, pictogrammen of coöperatief werk in duo's.

Les 5: Mijn eigen ruimte

Thema: De Ruimte – Creatieve verwerking

Doel (in kindtaal): *Ik maak mijn eigen kunstwerk over de ruimte met kleuren, vormen en materialen.*

De les start in de kring. De leerkracht laat verschillende voorbeelden zien van ruimtekunst: een raket van papier, een sterrenhemel met verfspatten, planeten van klei of karton, een astronaut van knutselmateriaal. Er wordt besproken: “Wat zie je?”, “Hoe is dit gemaakt?”, “Wat kun je zelf maken over de ruimte?” De leerkracht benoemt het doel: “Vandaag mag je zelf iets maken over de ruimte. Jij kiest: wil je een planeet, een raket, een ruimtewezen of iets anders maken?” Daarna kiezen de kinderen uit verschillende creatieve werkvormen. De leerkracht richt de ruimte creatief in met verschillende hoeken:

Hoek 1 – Knutselen met vormen:

Kinderen maken een raket met driehoeken, cirkels en rechthoeken. Ze kiezen zelf kleuren en vormen en plakken deze op zwart papier. Eventueel gebruiken ze zilverpapier, sterrenstickers of glitters voor extra effect.

Hoek 2 – Verven of stempelen:

Met sponsjes of kwasten maken kinderen een sterrenhemel of ruimteachtergrond. Ze kunnen planeten erbij verven of stempelen met ronde vormen (zoals wc-rolletjes of bekertjes).

Hoek 3 – 3D bouwen:

Kinderen maken een raket, robot of planeet van lege doosjes, aluminiumfolie, keukenrollen en andere restmaterialen. Eventueel worden ze astronaut en presenteren ze hun bouwwerk aan de groep.

Tijdens het werken stelt de leerkracht verdiepende vragen:

- “Wat vliegt er in jouw ruimte?”
- “Welke planeet is dit?”
- “Hoe ziet jouw raket eruit vanbinnen?”

Na de verwerking komen de kinderen terug in de kring. Iedereen die wil, mag iets vertellen over zijn of haar werkje. De rest mag vragen stellen of een compliment geven. De werkjes krijgen een plek in de klas of in een ruimtehoek.

Materialen

Gekleurd papier, scharen, lijm, stickers, verf, sponsjes, wc-rollen, aluminiumfolie, dozen, glitters, sterrenvormen, restmaterialen.

Differentiatie

Sterke kleuters mogen een stappenplan volgen of combineren (eerst tekenen, dan bouwen), taalzwakke kinderen krijgen pictogrammen met voorbeeldstappen en mondelinge ondersteuning.

